

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Vzdelávací program:

INOVAČNÉ VZDELÁVANIE PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV ŠKÔL V OBLASTI INKLUZÍVNEHO VZDELÁVANIA DEŤÍ Z MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT

Názov záverečnej prezentácie:

Pedagogické prístupy k deťom z marginalizovaných rómskych komunít s problémovým správaním.

Meno a priezvisko frekventanta:

Bc. Bižová Lucia

Názov skupiny:

MRK2_INV_PO_006

Pracovisko:

MŠ Jastrabie nad Topľou

Rok: 2015

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095

Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Problémové správanie

Je negatívnym prejavom osobnosti a negatívnym javom v sociálnom prostredí, avšak vyžaduje pedagogicky pozitívne riešenia. Vo výchove však treba odlišovať, čo je skutočným problémom a čo je iba dôsledkom neskúsenosti a experimentovania dieťaťa. (Lipnická, 2014, s. 5)

Rómske dieťa, pre ktoré je rodina so svojimi zvykmi, hodnotami a normami celým svetom, sa dostáva do materskej školy, do sveta celkom odlišného, plného nových ľudí, vecí, pravidiel a povinností. Dieťa preto môže v triede vykazovať správanie, ktoré sa môže učiteľovi javiť ako problémové. Treba však akceptovať tieto kultúrne odlišnosti, pretože socializačný proces v rómskej komunite je odlišný od socializačného procesu majoritnej spoločnosti.

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Charakteristika dieťaťa z marginalizovanej rómskej komunity

Už samotná skutočnosť, že sa problematike výchovy a vzdelávania rómskej populácie venuje dlhodobo zvýšená pozornosť, svedčí o značných individuálnych osobnostných rozdieloch s ostatnou populáciou, ktoré si v pedagogickom procese vyžaduje špecifický prístup. Rozdielnosti sa môžu vyskytovať v oblasti fyzickej, motorickej, mentálnej, emocionálnej i sociálnej. Etiologicky rozdiely vyplývajú z genetickej záťaže, vývinových abnormalít z prenatálneho a perinatálneho obdobia, toxicity ich životného prostredia, sociálnych životných podmienok, a podobne.

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095

Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Pre deti z marginalizovanej rómskej komunity sú príznačné odlišnosti v oblasti správania spôsobené endogénnymi faktormi a exogénnymi faktormi.

- Endogénne faktory – vplyv centrálnej nervovej sústavy, nesprávna životospráva matky počas tehotenstva a pod.
- Exogénne faktory - medzi ktoré sa radí patologické, resp. nepodnetné prostredie.

Poruchy správania u detí z marginalizovaných rómskych komunít sú najčastejšie viazané na sociálne podmienené príčiny:

- nepodnetné, patologické rodinné prostredie, nesprávny výchovný postup,
- vplyv negatívne orientovaných vrstovníckych skupín.

Za rozhodujúce rizikové faktory vzniku porúch správania možno považovať najmä frustráciu, konflikt, depriváciu, strach, stres a odňatie dieťaťa z biologických rodín a pri prispôbovaní sa dieťaťa na nové prostredie.

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Pedagogické prístupy k riešeniu problémového správania detí z marginalizovaných rómskych komunít

Podľa Lipnickej (2014, s.8) Problémové správanie detí je časté a učiteľ ho zvláda pozitívnymi pedagogickými prístupmi. Ide to o to ľahšie ak sa úzko spolupracuje s rodičmi. Pedagogických prístupov je veľké množstvo a vzťahujú sa ku konkrétnym prejavom problémov.

Dôležité je to, že nemôžu byť rovnako negatívne ako správanie dieťaťa, pretože negatívne vplyvy nie sú výchovnými vplyvmi. Ide hlavne o nápravu prejavov problémového správania postupmi a spôsobmi v súlade s dobrými mravmi, príjemnými pocitmi a rozumnými pravidlami.

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Pri hodnotení problémového správania prihliadame na:

- samotné poruchové/problémové správanie,
- osobnosť dieťaťa,
- výchovné prostredie dieťaťa

Prejavy porúch správania:

- zlozvyky, klamstvá, krádeže, úteky, túlanie, agresivita, šikanovanie, patologické závislosti atď.

Najfrekvencovanejšie problémy v oblasti správania u detí predškolského veku:

- hyperaktivita, agresia, detský vzdor, emocionálne ťažkosti, hypoaktivita, detská neuróza, ťažkosti detí chronicky chorých.

Psychickú poruchu môže potvrdiť alebo vylúčiť psychiatrická alebo psychoterapeutická diagnostika. Pri poruchách sociálnych alebo výchovne podmienených porúch diagnózu určuje špeciálny pedagóg.

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Učiteľ pôsobí na dieťa tak, aby si uvedomovalo prejavy i dôsledky svojho správania. Využíva na to rôzne metódy ako napríklad:

- Metóda vyhasínania: (počkať až to dieťa prestane baviť)
- Metóda tvarovania: (chváliť očakávané a pozitívne prejavy)
- Metóda napodobňovania: (správať sa podľa kladných hrdinov)
- Metóda hrania rolí: (ukázať deťom slušné spôsoby v konkrétnych situáciách)
- Inscenačná metóda: (hrať a prežívať rôzne sociálne situácie)
- Metódy empatie: rozhovory o prežívaní, o pravidlách správania, slávnosti, hlasovanie, vzor, príklad, nedokončené príbehy, riešenie konfliktov

V materskej škole sa využívajú na eliminovanie nevhodných /nežiadúcich foriem správania rôzne rolové hry a sociodramatické hry, ktoré umožnia dieťaťu regulovať svoje správanie, riešiť vzniknuté konflikty, brať ohľad na iných, uplatňovať isté kultúrne a spoločenské návyky, komunikačne riešiť reálne aj fiktívne situácie, sociálne vzťahy a pod.

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Názov aktivity : „Priateľské stoličky“

Výkonový štandard:

Nenásilne riešiť konfliktu s iným dieťaťom/deťmi, dohodnúť sa na kompromise

Obsahový štandard:

Riešenie konfliktov

Výchovno-vzdelávací cieľ:

Na základe priamej skúsenosti prejavíť porozumenie a prijať vysvetlenie o negatívnom správaní kamaráta, uviesť spôsob riešenia konfliktu, pričom kontrolovať svoje emócie

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Formy použité v aktivite

- *Organizačná forma práce s deťmi:* skupinová forma, individuálna forma
- *Organizačné formy denných činností:* hry a hrové činnosti, edukačná aktivita

Učebné zdroje pre dieťa:

- Pomôcky: autíčko, budík, stoličky pre divákov „ priateľské stoličky“

Stratégie: hodnotenie detí navzájom, sebahodnotenie, rozhodovanie, posudzovanie, ocenenie, diskutovanie, vnímanie, pozorovanie, počúvanie, prijímanie, vysvetlenie, zážitková metóda, rozprávanie, metódy výchovnej komunikácie, hranie rolí

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095

Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Táto aktivita nadväzuje na podobné situácie, ktoré sa odohrali v triede v predošlom období, na situácie, kde sme postupne viedli deti k verbalizácii, k vytváraniu zdravej klímy v triede.

Edukačný postup:

- Deti dramatizujú príbeh „Hádame sa o autíčku“. Učiteľka vyberie dvoch aktérov a ostatné deti sedia v polkruhu. Hlavnými aktérmi sporu sú Peťko a Miško, ktorí sa pobili o autíčko, ktoré bolo v materskej škole novou hračkou. Došlo k sporu medzi najlepšimi kamarátmi. Dokonca sa deti pobili. Peťko sa hral s autíčkom prvý.

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095

Číslo zmluvy: OPV/27/2013

- Prišiel k nemu Miško a bral mu ho z ruky. Miško sa s autíčkom ešte nikdy nehral. Peťko ho mal už včera. Začali sa naťahovať, biť sa. Hašterenie si všimla Katka, ktorá im prišla dohovárať, aby sa nebili. Katka sa najprv spýtala, čo sa stalo prečo sa bijú. Peťo začal Katke spor vysvetľovať. Miško ju odháňal so slovami, nech sa do toho nestará a bil Peťka ďalej. Katka išla za pani učiteľkou. Tá zavolať chlapcov k sebe. Zistovala čo sa stalo, či je potrebné, aby tento spor vyriešila za nich. Chlapci povedali každý svoju verziu.

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

- Učiteľka im navrhla problém riešiť na mieste vyhradenom na takéto situácie „na priateľských stoličkách“, na ktorých sa riešia nezhody, konflikty a diskutuje sa o probléme. Po vzájomnom dohovore prišli chlapci interpretovať učiteľke svoju dohodu. Pani učiteľka dohodu odobrila a pochválila ich. Vzájomne si budú stopovať čas a každý sa bude hrať s autíčkom 5 min. (v triede máme nastavený budík). Deti naučíme s budíkom samostatne manipulovať.
- Po dohraní príbehu učiteľka umožní deťom zopakovanie zahraniť scény s inými hercami, so zápletkou podľa vlastného výberu (napr. spor na pieskovisku, „Nechcem sa s tebou hrať“ a p.), iným riešením hádky, problému (vypočítť kamaráta, dohodnúť sa na kompromise, ustúpiť a zdôvodniť výhody hry bez konfliktov a p.).

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Činnosti učiteľa

- Učiteľka vystupuje v role facilitátora
- Učiteľka sleduje efektívnosť edukačnej aktivity, jej pôsobenie, účinnosť pri vzniku konfliktu medzi deťmi v triede, v prípade potreby navrhuje obmeny

Činnosti žiaka/dieťaťa

- Deti „diváci“ sedia v polkruhu, pred nimi sú deti „herci“, ktorí hrajú role na scéne. Po dohraní umožní deťom o zopakovanie zahraničia scény s inými hercami, s inou zápletkou, iným riešením hádky, problému.

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ
ITMS: 26130130095 Číslo zmluvy: OPV/27/2013

Použité bibliografické odkazy:

LIPNICKÁ M. 2014. *Dieťa s problémovým správaním v materskej škole*. Bratislava : MPC, 2014. ISBN: 987-80-8052-677-1

RAABE, Dieťa a jeho svet